

Folkhälsa

Dokumentation: Kraftsamling för folkhälsan 19 oktober 2006

Hur ska vi tillsammans arbeta för att nå kommunens vision om en god jämlik och jämställd hälsa bland kommuninvånarna i Karlshamn?

Stolt ordförande inledde kraftsamling

– Det gör mig både glad och stolt över att se så många samlade här i dag. Er närvaro visar att det finns ett stort engagemang för folkhälsofrågor i Karlshamn och jag hoppas att ni alla när ni går hem härifrån i eftermiddag ska känna att ni har varit delaktiga i just något stort och viktigt. De riktlinjer för kommande folkhälsoarbete som vi i dag är tänkta att dra upp kommer ju inte bara att påverka oss själva utan alla som bor och verkar här i kommunen. Så än en gång... varmt välkomna!

Med de orden invigde Folkhälsorådets ordförande Suzanne Svensson "Kraftsamling för folkhälsan", som den 19 oktober samlade närmare 90 deltagare från kommunens alla hörn och verksamheter för en omtumlande och inspirerande seminariedag i folkhälsans tecken.

Syftet med seminariedagen, som initierats av det nybildade Folkhälsorådet, var att få de

samlade representanterna från organisationer, myndigheter och föreningar att tillsammans med politiker och kommunala tjänstemän föreslå riktlinjerna för de kommande årens folkhälsoarbete i kommunen.

– Förhoppningen med den här dagen är att vi tillsammans ska kunna identifiera de lokala folkhälsoproblem som finns, men också att vi ska ta fram förslag på hälsofrämjande och förebyggande insatser, förklarade folkhälsosamordnaren Jeanette Heilmann som tillsammans med den speciellt inbjudna moderatorn Marie Kaufmann stod som ansvariga för dagens genomförande.

Därefter var det dags för de tolv mixade grupperna att sätta igång med dagens arbete. Ett arbete som, trots en inledningsvis något avvaktande (eller måne blyg) presentation inom grupperna, skulle visa sig ge oanade resultat i seminariedagens alla moment.

Suzanne Svensson, ordförande i Folkhälsorådet i Karlshamns kommun

På plats i Karlshamn

Seminariedagen tog plats på Lokstallarna i Karlshamn den 19 oktober 2006 med deltagare från Landstinget Blekinges olika enheter, Svenska kyrkan, fackförbund, Apoteket, studieförbundet, Arbetsförmedlingen, Blekinge Idrottsförbund, föreningar, Blekinge Tekniska Högskola, Polisen, Hyresgästföreningen samt kommunens nämnder, bolag och förvaltningar. Folkhälsorådet, som består av förtroendevalda från Karlshamns kommun och Landstinget Blekinge, stod som värd för dagen. För gruppdiskussioner och processarbete ansvarade Marie Kaufmann, i egenskap av ledarskaps- och processcoach.

Program

08.30 Registrering och kaffe

09.00 **Välkomna! Inledning** – Suzanne Svensson, ordförande i Folkhälsorådet

Introduktion och bakgrund till dagen – Jeanette Heilmann, folkhälsosamordnare

Grupparbete: Nuläget i Karlshamn

Folkhälsoläget i Karlshamn – Thomas Gustafson, folkhälsostrateg, Landstinget Blekinge

Detta vill vi med Karlshamn mot 2014

12.00 Lunch serveras av Gourmet Grön

Grupparbete: fortsättning Detta vill vi med Karlshamn mot 2014

Grupparbete: Handlingsplan

Fika

17.00 Tack för idag!

Kontakt

Folkhälsosamordnare:

Jeanette Heilmann

tfn 0454-811 06

jeanette.heilmann@karlshamn.se

Adress:

Karlshamns kommun

374 81 Karlshamn

Igenkännande och fängslande förmiddagspass

Till grund för dagens arbete hade deltagarna det folkhälsopolitiska programmet som folkhälsosamordnare Jeanette Heilmann presenterade. Programmet har antagits av kommunfullmäktige och innefattar förenklat att folkhälsa framgent ska finnas med som en röd tråd i all kommunal verksamhet.

Till arbetsmaterialet hörde också de statistiska fakta om nuläget i Karlshamn som under en fängslande föreläsning presenterades av landstingets folkhälsostrateg Thomas Gustafson.

Alltihop; mål, visioner och fakta bringade vid presentationen såväl oroade miner, som igenkännande hummanden och instämmande nickningar hos deltagarna.

Fångade av allvaret

Den samlade skaran, nu entusiasmerad av dagens betydelse men också av processens moderator Marie Kaufmann, identi-

Jeanette Heilmann, folkhälsosamordnare tillsammans med Marie Kaufmann, processledare

fierade och presentera en rad lokala problemområden – bland annat utanförskap, avsaknad av gemensamma mötes-

platser samt inte minst ohälsa bland barn och ungdomar.

Nuläget i Karlshamn

Vilka är bristerna/svårigheterna?
Vad saknas? Vilka är styrkorna?
Vilka är möjligheterna?

Under nulägesfasen lyfte deltagarna upp behovet av att bli bättre på att stärka ungdomars delaktighet och känsla av samhörighet i samhället. Det är angeläget att skapa sysselsättning för alla men det behövs ett större fokus på ungdomar som inte har någon etablerad kontakt med

arbetslivet. Arbetet med att motverka segregation och integrera människor med olika etnisk bakgrund behöver stärkas. Det finns barn som uppvisar problem av olika slag redan i förskolan, vilket påkallar en effektivare samverkan i arbetet med att ge stöd till barnfamiljer. Tidiga insatser förebygger behov av insatser längre upp i åldrarna. Samverkan, gärna i nätverk, behöver således utvecklas ännu mer.

Gemensamma mötesplatser är få till antalet och behöver bli fler. Styrkor är det rika föreningslivet, den vackra och tillgängliga naturen, ett stort kulturutbud och en stad att känna sig trygg i.

Möjligheter som öppnar upp för ett gott folkhälsoarbete är att det finns en god vilja och en ökad målmedvetenhet i kommunen med ett långsiktigt förhållningssätt.

Hälsan i Sverige, Blekinge och Karlshamn

Blekinge (jämfört med Sverige)

- Befolkningen i Sverige och Blekinge mår bra
- I Blekinge mår kvinnorna sämre än männen
- Männen i Blekinge mår förträffligt bra
- Kvinnorna i Blekinge mår sämre än riket i genomsnitt
- Kvinnorna har mera värk, smärta, oro och ångest än män
- Yngre män och medelålders kvinnor i Blekinge utmärker sig med sämre hälsa
- Hälsan i Blekinge är jämnt fördelad dock lite bättre i Karlskrona och lite sämre i Olofström
- Ju högre utbildning man har desto bättre mår man
- 20 procent av männens alkoholkonsumtion ligger inom riskzonen för missbruk
- 40 procent av de yngre människans (16-24 år) alkoholkonsumtion ligger inom riskzonen för alkoholmissbruk

- 15 procent av kvinnorna har en eller flera gånger i livet haft tankar på självmord
- 14 procent uppger att de har astma-besvär, vilket är något mera än i riket
- 30 procent uppger att de lider av någon allergi. För riket är denna siffra 25 procent
- 23 procent av de tillfrågade har högt blodtryck. För riket är denna siffra 17 procent
- Nästan tre fjärdedelar av blekingeborna uppger att de har god tandhälsa
- Medborgarna har stort förtroende för sjukvården
- Kvinnorna är mera kritiska till sjukvården än män
- Ju högre ålder desto större förtroende för sjukvården
- Större förtroende för kommunpolitiker än för landstingspolitiker

Karlshamn (jämfört med Blekinge)

- Har lägst andel psykiska hälso-problem i Blekinge
- Det finns en förhållandevis bra social trygghet i kommunen
- Man litar på varandra bättre i Karlshamn jämfört med övriga kommuner
- Tror på sig själva i större utsträckning än de som bor i övriga kommuner
- Lätt för att ta itu med sina problem
- Andelen som dricker 6 "glas" eller mer vid ett och samma tillfälle är lägst i Karlshamn
- Andelen som ligger i riskzonen för alkoholskada är något lägre i Karlshamn
- Högst andel flickor upp till 25 år (27%) som ligger i riskzonen för alkoholskada
- Färre antal i Karlshamn som anger problem med löpande utgifter (hyra mm)

Thomas Gustafson, Folkhälsostrateg
Landstinget Blekinge

Visionärt tänkande bland engagerade deltagare

Före lunch ägnade sig grupperna åt att lösa problemen som finns genom visionärt tänkande och med att formulera "detta vill vi med Karlshamn mot 2014". Sveriges ledande folkhälsokommun, färre arbetslösa och balans mellan arbets- och privatliv är några exempel på visioner som sedan gestaltades av några grupper innan lunch.

– Det här är en spännande arbetsform som det ska bli mycket intressant att gå vidare med i eftermiddag. I den här samlingen och i de diskussioner som förs hör jag redan nu att det finns mycket att hämta till min yrkeskår, sa bland annat närpolischef Bo Olsson.

Genomgång av grupparbete

Gestaltning av en vision

Detta vill vi med Karlshamn mot 2014 – vår vision

Deltagarna uttalade en vilja om att Karlshamn blir Sveriges ledande attraktiva folkhälsokommun med växtkraft och livskvalitet för alla. Delaktighet och inflytande över sitt liv upplever alla och det finns en jämlikhet i hälsa. Den ökade sysselsättningen medför att färre är arbetslösa och befinner sig antingen i utbildning eller i arbete. Med balans mellan arbets- och privatliv finns tid för andrum och reflektion. Det finns ett rikt utbud av fritidsområden och fritidsaktiviteter.

Till år 2014 har drogmissbruket minskat betydligt. Det förebyggande arbetet, framförallt bland barn och ungdomar, är prioriterat och hälsoaspekten beaktas i alla dialoger som förs i Karlshamn. Den goda samverkan mellan olika organisationer gör avtryck inte minst på de gemensamma mötesplatserna, som till exempel den för barnfamiljerna. I visionen är Karlshamn den vackra staden med det friska folket där alla bor bra och känner trygghet.

Nationella folkhälsomål

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomisk och social trygghet
3. Trygga och goda uppväxtvillkor
4. Ökad hälsa i arbetslivet
5. Sunda och säkra miljöer och produkter
6. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Gott skydd mot smittspridning
8. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
9. Ökad fysisk aktivitet
10. Goda matvanor och säkra livsmedel
11. Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Se mer på www.fhi.se och folkhälsomålen

Prioriterade folkhälsoområden i Karlshamn under år 2007–2010:

- Delaktighet och inflytande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Hälsa i arbetslivet
- Levnadsvanor

Rivstart gav skrattfest och energi

Om förmiddagens "kraftsamling för folkhälsan" kan konstateras ha varit full av mentala aktiviteter och livliga diskussioner åtföljda av gruppvisa presentationer... ja, då är det närmsta denna oktobereftermiddag kan liknas vid en krevad av gemensam kreativitet.

Den av deltagarna som hade trott att eftermiddagen i Lokstallarna, efter den dignande buffén av Gourmet Grön, skulle bli segdragen och rentav lite sömning kom snabbt på andra tankar.

Minuten efter att deltagarna hade återsamlats formligen sparkade moderatorn Marie Kaufmann i gång nästa fas av kraftsamlingen.

Skrattfest med baktanke

Detta genom att ge deltagarna uppdraget att ställa sig upp och skissa av varandra två och två, givetvis utan att titta på pappret och det inte bara en gång utan tre, och dessutom på tid. En något malplacerad uppgift kan tyckas men nej, moderatorn visste precis vad hon gjorde genom att ställa till med en skrattfest utan dess like. Syftet – att få igång adrenalinet i de lunchdästa deltagarna fick ett hundraprocentigt utfall.

Glatt skissande deltagare i parövning

Tidspress för skissande deltagare

Konstruktivt resultat till handlingsplan

Före eftermiddagens grupparbete skulle påbörjas bjöds deltagarna också på några inspirerande gitarrstycken framförda av Adam Mejerblad, en mycket duktig elev från musikskolan. Ett resultat, bekräftades timmarna senare i ett på blädderblocksblad stort antal nedskrivna punkter med konstruktiva aktiviteter. Handskrivna dokument som bland annat förtäljde hur den av många efterlängtdade familjecentralen ska komma till stånd, unga och vuxna ska finna ställen att mötas på och droganvändningen kan minskas. Eller helt enkelt uttryckt, ett stort antal genomförbara handlingsplaner på hur de problemområden som tidigare under dagen identifierats med gemensamma krafter kan åtgärdas.

Ök "troende" deltagare

Den sena eftermiddagen lämnade därmed inte kraftsamlingens upphovsmakare ensamma och med händerna fulla av blädderblocksblad. Samlingen av politiker,

tjänstemän, föreningsföreträdare, hälso- och sjukvårdspersonal, med flera förvissade samtidigt dem, och sig själva, om att det som under dagen framkommit också är fullt möjligt att genomföra.

– Ambitionen finns ju bevisligen och bara det att vi är här i dag och har en vilja att förändra är ju mycket positivt. Så, ja visst tror jag att vi alla kommer att få se framtida förändringar i folkhälsan och folkhälsoarbetet här i kommunen som kan kopplas till denna kraftfulla dag, sa utredningssekreterare Marita Gill.

Utan bord får man ta golvet i bruk i grupparbetet

Mötesdeltagarnas förslag till handlingsplan: Vad behöver göras för att förverkliga det vi vill?

• Öppna ett Familjens Hus

Att öppna ett Familjens Hus som bedriver en verksamhet som är hälsofrämjande generell, tidigt förebyggande och stödjande samt riktar sig till föräldrar och barn. Ett Familjens Hus bör minst innehålla mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete. Ett nätverk bör starta sitt arbete år 2007.

• Skapa arbete till ungdomar

Att genom samverkan mellan skolan, arbetsförmedlingen, kommunen och näringslivet verka för ökad sysselsättning till ungdomar. Vägen till arbete kan gå via praktik under skoltid och lärlingsplatser.

• Mer kultur för alla

Att öka kulturtillgängligheten för alla och inte minst för unga människor genom till exempel minskade köer till musikskola och teatersmedja och genom att utbilda fler ledare.

• Ökad kostmedvetenhet

Att skapa en ökad kostmedvetenhet generell men också specifikt för målgruppen barn och ungdomar. En samver-

kan bör komma till stånd för ökad kostmedvetenhet generellt mellan kommun, landsting och föreningsliv. För barn och ungdomar bör bland annat skolcafeteriornas utbud utvecklas med nyttigare mellanmål. Samverkan bör ske mellan utbildningsförvaltning, tandvård, primärvård och elevråd.

• Bra boende för alla

Att öka möjligheter till inflytande över sitt boende och att få till stånd möten mellan olika grupper av boende. Att utveckla Mötesplats BoDe och kultur i kvarter med samarbete mellan KABO, hyresgästföreningen, kommunen, föreningar och studieförbund. Att verka för en aktiv bostadsplanering som tar hänsyn till olika målgruppers behov.

• Stödja barn och ungdomar till en aktiv fritid

Att entusiasmera och stödja ungdomar till ett ökat deltagande i föreningslivet. Att öka öppettiderna på fritidsgårdarna.

• Ökat fokus på folkhälsan

Att marknadsföra "folkhälsoenkandet" och engagera invånarna i folkhälsoarbetet.

Att möjliggöra för invånarna att, via kommunens hemsida, erhålla information och möjlighet att "tycka till" om folkhälsoarbetet. Att bedriva ett målinriktat arbete där hänsyn tas till aspekter som folkhälsa och hälsa vid nämndsbeslut med hjälp av verktyget checklista. Ledande politiker och chefer har verkställighetsansvar och handlingsplaner för respektive verksamhet utarbetas. Engagera och stimulera personal inom kommunen med information och utbildning kring innebörden av folkhälsoarbetet. Genom näringspolitiska gruppen och bolagsstyrelser stimulera och inspirera företag i att bedriva ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.

Häftigt engagemang som inte ville ebba ut

"Omtumlande", "framtidsglädje", "förhoppning", "inspirerande", "revirupplösning", "möjligheter", "eftertanke" och "framåtanda". Det var några av de ord de 90 deltagarna brukade när de vid 17-tiden denna oktobereftermiddag ombads summera den nästan nio timmar långa gemensamma kraftsamlingen.

Någon tvekan om att den 19 oktober 2006 kommer att skrivas in i det nybildade folkhälsorådets historiebok som en stor succé, rådde det knappast någon tvekan om. Även om de flesta deltagarna var synbart trötta efter den urladdning av kreativitet de varit med om, tycktes de diskussioner som förts under dagen inte riktigt vilja ebba ut bland de hemåtvändande kraftsamlarna.

Något som inte minst glädde en överväldigad folkhälsosamordnare.

– Att den här dagen skulle få en sådan respons som den fick hade jag inte ens kunnat drömma om. Det har varit en... ja, helt enkelt häftig dag och jag är förstummad över det engagemang och det resultat deltagarna visat upp. Med ett så stort folkligt stöd för folkhälsofrågor som det

bevisligen finns här i kommunen kan utgångsläget för allas vårt gemensamma arbete med att förbättra den lokala folkhälsan knappast vara mer inspirerande, sade Jeanette Heilmann som sedan omfamnade dagens andra stora inspiratör och processledare, moderatorn Marie Kaufmann.

Aktiva diskussioner

Engagerade deltagare

Processen går vidare

Suzanne Svensson, ordförande i Folkhälsorådet meddelar att processen efter seminariedagen går vidare i flera steg. Folkhälsorådet har ansvaret att föra vidare resultatet av dagen, med stöd av ledningsgruppen för folkhälsoarbetet samt folkhälsosamordnaren.

De förslag på insatser som dagen resulterade i, kommer att beaktas i det förslag till handlingsplan för åren 2007–2010 som kommer att gå ut på samråd till berörda parter. Därefter kommer folkhälsorådet att presentera detta förslag till kommunstyrelsen.

Sagt och hört på seminariedagen

– Det har varit en mycket spännande dag som har visat på stor kreativitet och vilja till samverkan och kan vi få det att fungera tror jag att den här dagens arbete kommer att bära rejält med frukt i framtiden. (Maria Forsberg, Vårdförbundet Blekinge)

– Jag har haft en oerhört inspirerande dag där jag träffat massor av engagerade människor med fantastiska idéer och där jag samtidigt fått möjlighet att föra fram mina åsikter om hur viktigt det är att hela kommunen, alltså inte bara staden Karlshamn, blir involverad i dessa frågor. (Lollo Erlandsson, Unga Örnar Mörrum)

– Det finns ett engagemang och en positiv anda i Karlshamn som jag tycker är enastående och som jag hoppas att fler kommuner i länet tar efter. (Rolf Trulsson, Blekinge idrottsförbund)

– En mycket bra och inspirerande dag med mycket tänkvärdt att ta med sig och förmedla vidare till medarbetare och kollegor. (Per-Ola Mattsson, ordförande barn- och ungdomsnämnden)

– För att det här ska få den effekt vi alla hoppas på tror jag att det är viktigt att folkhälsofrågorna och de åtgärder vi diskuterat under dagen flyter in i det normala verksamhetsarbetet. Och sen tror jag också att det är viktigt att vi försöker engagera fler unga människor, inte minst i det politiska arbetet. (Jörgen Funestad, förvaltningschef utbildningsförvaltningen)

– Bara att vi är här och har en ambition att förändra är positivt. (Marita Gill, utredningssekreterare)

– Vi tycks alla vara eniga om vad som ska göras i framtiden så nu måste vi bara se till att vi får ekonomi till de åtgärder som behövs. (Elsa Eliasson, 2. e vice ordförande i kommunfullmäktige)

– Jag är övertygad om att vi alla kommer att hitta en gemensam roll och struktur på folkhälsoarbetet så småningom bara vi får lite tid att smälta allt det som sagts och gjorts under dagen. (Anne Gillberg, Folkhälsorådet, ersättare landstinget)

Sammanfattning av dagen i flera starka ord

Samverkan	Folkhälsa
Omtumlande	Resursfördelning
Lärorikt	Ansvarskänsla
Framtidsglädje	Utvecklande
Ungdom	Dialog
Inspirerande	Utmanande
Förhoppning	Möjligheter
Intressant	Eftertanke
Medvetenhet	Livsstöd
Stimulerad	Framåt
Delaktig	Kraftsamling
Vilja	Instämmer
Revirupplösning	Framgångsmöjlighet
Hälsotorg	Ungdomsarbetslöshet
Fundersam	Skrivkramp

Från nuläget till sammanfattning av dagen

Stöd i folkhälsoarbetet:

Folkhälsoråd

Mandatperiod 2007– 2010

Suzanne Svensson, ordförande

Anneli Berg, ledamot

Britt Kilsäter, ledamot

Kerstin Gustafson, ledamot, representant Landstinget Blekinge

Roland Ohlsson, ledamot, representant Landstinget Blekinge

Carl-Gunnar Madestam, ledamot, representant Landstinget Blekinge

Mats Lindstén, ersättare

Kennet Aronsson, ersättare

Birgitta Jönsson, ersättare, representant Landstinget Blekinge

Lennart Malm, ersättare, representant Landstinget Blekinge

Ledningsgrupp för folkhälsoarbetet

Bengt Mattsson, kommundirektör

Ulf Ohlsson, förvaltningschef Samhällsbyggnad

Christel Jönsson, förvaltningschef Omsorg

Jörgen Funestad, förvaltningschef Utbildning

Thomas Andersson, personalchef

Jens Boäng, chef barn- och ungdomspsykiatriska kliniken Karlshamn

Barbara Sedvallson, chef vuxenpsykiatriska kliniken Karlshamn

Lotta Mårtensson, verksamhetschef Primärvårdsområde Karlshamn 2

Jan Bläckberg, klinikchef Folk tandvården Karlshamn

Thomas Gustafson, folkhälsostrateg Landstinget Blekinge

Folkhälsosamordnare

Jeanette Heilmann

Speciellt tack till:

- Lokstallarna
- Gourmet Grön
- Musikskolan
- Marie Kaufmann, processledning
- Thomas Gustafson, folkhälsostrateg
- Landstinget Blekinge
- Johan Lenell, skribent och fotograf
- Bernt Ibertsson, dokumentation
- Turistbyrån